

**Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen toimintakertomus
2008**

Sisältö

1. Johdon katsaus	2
2. Toiminnan vaikuttavuus	3
3. Toiminnallinen tehokkuus.....	6
3.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus	6
3.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	6
3.3. Tuloksellisuuden kehittäminen	8
4. Tuotokset ja laadunhallinta	9
4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	9
4.1.1. Oikeusturvan varmistaminen ja saapuvien asioiden määrä.....	9
4.1.1.1. Laillistukset, nimikesuojaukset ja toimiluvat.....	9
4.1.1.2. Raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasiat sekä muut lupa-asiat.....	12
4.1.1.3. Valvonta-asiat.....	13
4.1.1.4. Oikeuspsykiatriset asiat	15
4.1.2. Informaatio-ohjauksen tehostaminen	16
4.1.3. Läänihallitusten ohjaaminen	17
4.1.4. Hoitotakuun toteutuminen	17
4.1.5. Potilasturvallisuuden edistäminen	18
4.1.6. Toimialan laajennus sosiaalihoitoon.....	19
4.1.7. IMI-yhteistyö (Internal Market Information System = EU-maiden sähköinen tiedonvaihtojärjestelmä koskien eräitä ammattiryhmiä).....	19
4.1.8. EU-direktiivien valmistelu ja implementointi, tulkinta sekä päivitys	19
4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	20
4.2.1. Mediakuva ja sidosryhmät	20
4.2.2. Informaatioteknologian hyödyntämien	20
4.2.3. Sisäinen valvonta.....	21
4.2.4. Sukupuolten välinen tasa-arvo	21
5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	21
6. Tilinpäätösanalyysi	22
7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	23

1. Johdon katsaus

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen (TEO) toiminnan keskeinen painoalue vuonna 2008 oli osaltaan varmistaa sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus. Tältä osin työ painottui erityisesti jo vuonna 2005 voimaantulleeseen hoitotakuun toteutumisen valvontaan. TEO:n valvonta painottui erikoissairaanhoidon. Tavoitteena oli varmistaa, että tarpeelliseksi todettua hoitoa ei tarvitse odottaa yli kuutta kuukautta. Toimintavuoden alussa Stakesin tilastotietojen mukaan noin 9700 potilasta oli odottanut hoitoa yli puoli vuotta. Vuoden 2008 lopussa vastaava luku oli noin 1700. Kun vielä vuotta 2009 koskevassa tulossopimuksessa lähtöarviona on, että erikoissairaanhoidon yli puoli vuotta jonottaneita olisi 3000 potilasta, katsomme että Valvira on valvontatyössään saavuttanut meille asetetut tavoitteet erinomaisesti.

Viraston vuoden 2008 toimintavolyymit kasvoivat erityisesti terveydenhuollon valvonnassa. Uusien valvonta-asioiden määrä ylitti 26 prosentilla tulossopimuksessa ennakoitua määrää. Myös ratkaistujen valvonta-asioiden määrä ylitti 22 prosentilla tulossopimuksessa asetetun tavoitteen. Erityisesti organisaatiovalvonnan vakiintuminen viraston toiminnaksi lisäsi terveydenhuollon valvontaan ja ohjaukseen liittyvien tehtävien määrää.

TEO:ssa valmisteltiin yhdessä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa lähes koko vuosi siirtymistä uuteen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, Valviraan. Uusi virasto aloitti toimintansa 1.1.2009. TEO:ssa oli jo ennen yhdistymisprosessia uudistettu vuoden 2007 aikana viraston koko organisaatio- ja johtamisjärjestelmä. Tämä työ tuki hyvin vuonna 2008 valmisteltua yhdistymisprosessia. Tästä huolimatta yhdistämisestä tiukkoine aikatauluineen kuormitti erityisen paljon TEO:n ja STTV:n koko henkilöstöä ja johtoa. Tästä viraston arkipäivän työhön kuulumattomasta lisätyöstä huolimatta olemme vuoden 2008 aikana saavuttaneet kaikki asioiden käsittelyajoille asetetut keskeiset tulostavoitteet. Kun ottaa huomioon, että tehtävien määrä lisääntyi merkittävästi enemmän kuin tulossopimuksessa oli arvioitu, on perusteltua esittää vilpittömät kiitokset viraston koko henkilöstölle erinomaisesti tehdystä työstä.

Olemme arvioineet suorituneemme hyvin sosiaali- ja terveysministeriön vuoden 2008 toiminnallemme asettamista tulostavoitteista.

Kertomusvuosi jää TEO:n vuonna 1.12.1992 alkaneen toimintakauden viimeiseksi. Hyvän viraston työtä jatkaa uusi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira.

Kiitän Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen henkilöstöä, eri lautakuntien jäseniä, viraston pysyviä asiantuntijoita ja erityisesti sosiaali- ja terveysministeriötä ja sen alaisia virastoja ja laitoksia sekä lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastoja vuoden 2008 hyvästä yhteistyöstä.

Jukka Männistö
Ylijohtaja

2. Toiminnan vaikuttavuus

Tulostavoite 1: Parannetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta ja laatua.

Seurantaindikaattorit:

- hoitotakuun toteutuminen (erikoissairaanhoido) yli 6 kk jonottaneet, tavoitteen lähtötaso 3000 vuonna 2008
- kansalaisten antama arvosana terveyskeskusten palveluista

TEO on laatinut perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn valvontasuunnitelman yhdessä lääninhallitusten kanssa ensimmäisen kerran syksyllä 2007 ja uuden suunnitelman elokuussa 2008 pohjautuen tuorempiin Stakesilta saatuihin hoidon saatavuuden toteutumatietoihin. Vuonna 2008 laaditussa suunnitelmassa hoitotakuun valvontatoimenpiteitä suunnattiin aiempaa laajemmin perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidossa myös erikoisalakohtaisiin hoidon saatavuuden ongelmiin. TEO ja lääninhallitukset ovat toteuttaneet suunnitelman mukaiset valvontatoimet. Muun valvonnan ohella TEO on antanut uhkasakolla tehostetun määräyksen viidelle sairaanhoitopiirille odotusaikojen saattamiseksi säädösten edellyttämälle tasolle. Kaikki edellä mainitut sairaanhoitopiirit ovat määräyksen jälkeen riipeästi saavuttaneet tilanteen, jossa yli 6 kuukautta jonottaneet on käytännössä hoidettu. Stakesin raportin mukaan vuoden 2008 alussa (tilanne 31.12.2007) sairaanhoitopiireissä oli yhteensä noin 9700 yli 6 kuukautta hoitoa odottanutta potilasta (lähtötaso). Vastaavan 31.12.2008 tilannetta koskevan raportin mukaan yli 6 kuukautta odottaneita oli noin 1700.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta: 4,5

Tulostavoite 2: Turvataan palvelujen saatavuus kohtuullisin käsittelyajoin

Seurantaindikaattori

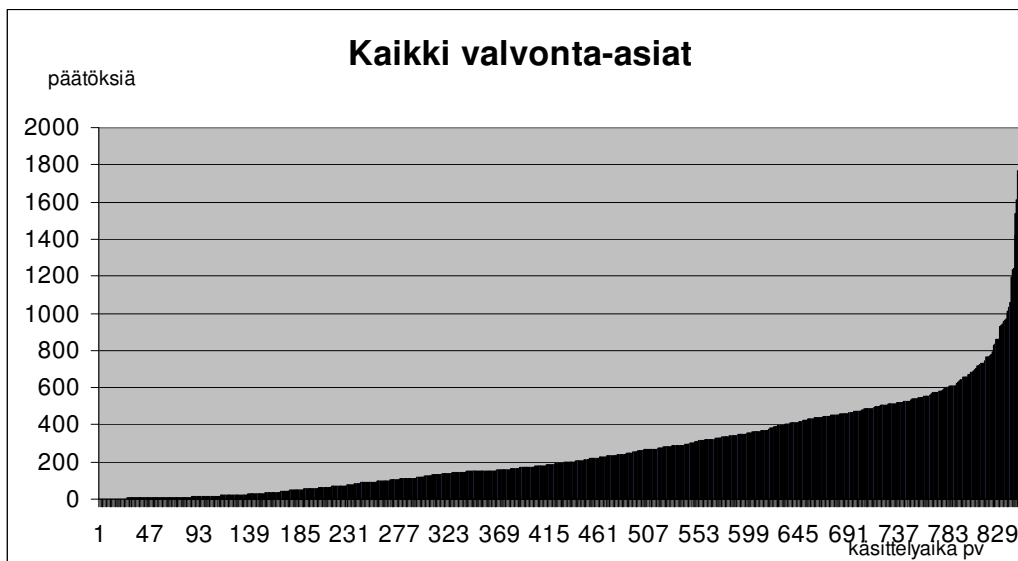
- Käsittelyajat

Valvonnan käsittelyajat

		tavoite	toteuma
Menehtynen potilaan hoitoa koskevat kantelut	ka	13 kk	14 kk
	75 %	17 kk:ssa	17,5 kk:ssa
Ilmoituksella ym. vireille tulleet valvonta-asiat	ka	8 kk	7 kk
	75 %	13 kk:ssa	9 kk:ssa
Valvonta-asioiden lausunnot	ka	7 kk	8 kk
	75 %	9 kk:ssa	11,6 kk:ssa
Vakuutuslääketieteelliset lausunnot	ka	7 kk	8,8 kk
	75 %	12 kk:ssa	13,2 kk:ssa

Taulukko 1. Valvonnan käsittelyajat

Käsittelyaikajakauma vuonna 2008 ratkaistuissa valvonta-asioissa (kantelut, ilmoituksella yms. tavoin vireille tulleet valvonta-asiat ja lausunnot valvonta-asioissa)

Kuva 1. Valvonta-asioiden käsittelyajat

Käsittelyaikatavoitteet alittuivat ilmoituksella tai muulla vastaavalla tavalla vireille tulleiden valvonta-asioiden ryhmässä. Tavoiteajat ylittyivät jonkin verran muissa asiaryhmissä, siitä huolimatta, että myös niissä ratkaistujen asioiden lukumäärät ylittivät selkeästi tavoitteet. Syynä tähän on uusien valvonta-asioiden määrän ennakoitua suurempi kasvu. Menehtyneen potilaan hoitoa koskevien kanteluasioiden käsittelyaikoja pitkittää usein myös se, että niissä joudutaan poliisin tutkiessa asiaa samanaikaisesti kuolemantuottamusepäilyinä odottamaan poliisin, syyttäjän tai oikeuden ratkaisua. Tähän viiveeseen TEolla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa.

Mielentilaa koskevat lausuntoasiat

	Tavoite	Toteuma
Mielentilalausunnot mielentilatutkimuksen valmistumisen jälkeen	14 pv	14 pv
Asiakirjojen perusteella annettavat mielentilalausunnot	60 pv	60 pv

Taulukko 2. Mielentilalausuntojen käsittelyajat

Käsittelyaikatavoitteet ovat toteutuneet mielentilalausunnoissa hyvin. Käsittelyaika on useimmiten selvästi alle 14 päivää. Asiakirjojen perusteella annettavista mielentilalausunnoissa käsittelylle asetettu 60 päivän tavoiteaika on toteutunut. Käsittelyaika lasketaan siitä päivästä, jolloin kaikki asiaan liittyvät asiakirjat ovat saapuneet Terveystieteiden tutkimuskeskukselle.

Lupa-asiat

	Tavoite	Toteuma
Raskauden keskeyttämistä koskevat hakemukset	5 pv	5 pv
Terveystieteiden ammattihenkilöiden rekisteröinti (käsittelyaika alkaa, kun hakija toimittanut täydelliset hakemusasiakirjat ja loppuu, kun päätös TEOssa tehty)		
- Säätynyt koulutus Suomessa	5 pv	5 pv
- Säätelymäärä koulutus	90 pv	90 pv
- Koulutus EU/ETA-maassa	90 pv	90-120 pv
- Koulutus ETAn ulkopuolella	90 pv	90 pv
- Lupa toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä	90 pv	90 pv

Taulukko 3. Lupa-asioiden tavoitekäsitelyajat

Lupa-asioissa tulossopimuksen mukaiset tavoitekäsitelyajat ovat toteutuneet hyvin. Raskauden keskeyttämistä koskevat hakemukset käsitellään pääsääntöisesti alle 5 päivässä. Myös Terveystieteiden ammattihenkilöiden rekisteröintihakemukset on pystytty käsittelemään asetettujen käsitelyaikatavoitteiden mukaisesti.

Tulostavoite 3: Turvataan käsittelyjen ja ratkaisujen yhdenmukaisuus

Seurantaindikaattori:

- Muutosten määrä valituskelteisissä asteissa (tavoite alle 10 %)

Yhteensä 12 Terveystieteiden ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ratkaisuun haettiin muutosta valitusteitse. Yksikään ratkaisusta ei muuttunut muutoksenhaun seurauksena. Lautakunta-asioiden kokonaismäärä vuonna 2008 oli 96.

Ammattioikeuksiin liittyvistä asioista käsiteltiin valitusasteissa arviolta vain noin yksi promille (noin 15 tapaus). Yhtään päätöstä ei kokonaisuutena kumottu, mutta kolmessa psykoterapeutin nimikesuojausta koskeneessa tapauksessa hallinto-oikeus palautti asian TEO:n käsiteltäväksi ja edellytti TEO:n antavan ohjeet psykoterapiakoulutuksen jälkikäteisestä täydentämisestä. TEO toimi hallinto-oikeuden edellyttämällä tavalla ja antoi pyydetty ohjeet.

TEO:n oikeuspsykiatrian prosessissa tehdyistä 35 hoitoon määräämispäätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen 4 tapauksessa ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen 4 tapauksessa. Yhdessä tapauksessa päätös muuttui hallinto-oikeudessa (= alle 3 %).

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 5.

Tulostavoite 4: Valvonnan ja sen laadun parantaminen

Seurantaindikaattori

- vaikuttavuusarviointi sidosryhmien kautta (arviointi tehdään)

Vaikuttavuusarviointia sidosryhmäkyselyin ei toteutettu vuonna 2008, koska asiaa ei uuden lupa- ja valvontaviraston yhdistymisprosessin käynnistyessä pidetty enää tarkoituksenmukaisena. Asiasta keskusteltiin myös sosiaali- ja terveysministeriön kanssa käydyissä tulosneuvotteluissa syksyllä 2008.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 0.

3. Toiminnallinen tehokkuus

3.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Tavoite: Toiminnan kustannukset ovat suhteessa suoritetuotantoon. Tuottavuusmittareiden laadinta hallinnonalan yhteisessä projektissa Tilastokeskuksen kanssa. Tuottavuusmittarin/-mittareiden lähtötaso määritelty ja tavoitteet asetettu vuoden 2009 tulossopimuksessa.

Terveystuon oiketurvakeskuksessa valmisteltiin vuoden 2007 aikana organisaatiomuutos ja organisaatio toimi vuoden 2008 alusta prosessiorganisaationa. Tulossopimusta laadittaessa syksyllä 2007 päätettiin, että kustannukset ja henkilötyövuosien kehitys kuvataan vuonna 2007 voimassa olleen organisaation mukaisesti, jolloin voidaan tehdä vertailua edellisiin vuosiin. Tästä syystä myös tässä toimintakertomuksessa tiedot seuraavassa taulukossa on ilmoitettu poiketen vuoden 2008 prosessiorganisaatiosta.

TEO käynnisti tuottavuusmittareiden laadinnan yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

Prosessien kustannusten ja henkilötyövuosien kehitys	2006	2007	2008
	toteuma € ja htv:t	toteuma € ja htv:t	toteuma € ja htv:t
Hallintopalvelut	1 645 12,9 htv	2 010 16,5 htv	2 445 22,9 htv
Ammattioikeudet	731 11,1 htv	1 016 12,6	1 136 12,6
Oikeuspsykiatria ja lupa-asiat	320 5,7 htv	463 5,6 htv	520 6,0 htv
Terveystuon valvonta	1 874 25,0 htv	2 287 29,6 htv	3 004 32,7 htv
Yhteensä	4 570 54,7 htv	5 776 64,3	7 101 74,2

Taulukko 4. Prosessien kustannusten ja henkilötyövuosien kehitys

3.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tulostavoite 5: Maksullisen palvelutoiminnan tulot kattavat kustannukset. Toiminnasta mahdollisesti syntyvä ylijäämä käytetään seuraavana vuonna maksulliseen toimintaan liittyvien järjestelmien tuotekehitykseen ja investointeihin.

TEOn maksulliset suoritteet olivat suurimmalta osin lakiin perustuvia julkisoikeudellisia suoritteita, joiden tuottamiseen TEOn on yksinoikeus. TEOn julkisoikeudellisista suoritteista perittävät maksut määräytyvät sosiaali- ja terveysministeriön antaman maksuasetuksen mukaisesti. Suoritteiden hinnoittelu-perusteena on käytetty niiden omakustannusarvoa.

Tulossopimusta valmisteltaessa ennakoitiin, että vuonna 2008 suoritteiden myyntituottoja kertyisi noin 800 000 euroa. Tuottoja suoritteista kertyi noin 11 % enemmän, eli noin 889 000 euroa. TEOn omilla toimenpiteillä ei voida vaikuttaa suoritteiden kysyntään. Maksullisen toiminnan tuotot kertyvät pääasiassa ammattioikeuksien myöntämiseen liittyvistä päätöksistä ja todistuksista, joiden määrä taas riippuu monista tekijöistä kuten koulutettavien määrästä, työllisyystilanteesta ja terveystuon henkilöstön kansainvälisestä liikkuvuudesta. Lisäksi tuottoja kertyi yksityisten palvelujen antajien rekisteristä noin 595 000 euroa.

Vuoden 2008 maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 1 168 000 euroa. Kustannukset lisääntyivät ennakoitua enemmän muun muassa siitä syystä, että Terhikki-rekisteriä kyettiin kehittämään aikaisempia vuosia enemmän. Kustannuksia lisäävästi vaikutti myös se, että TEO siirtyi sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen Palken asiakkaaksi ja TEOn henkilöstöasioissa otettiin käyttöön uusi henkilös-

töjärjestelmä. Tästä aiheutui lisäkustannuksia, joista osa kohdistui myös maksulliseen toimintaan. Lisäkustannuksia aiheutui myös Palken toiminnasta. Osaltaan maksullisen toimintaa kohdistui kustannuksia myös STTV:n ja TEO:n yhdistymisprojektista.

TEO on vuodesta 2006 huolehtinut yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajien rekisterin (Ysteri) ylläpidosta, joskin se otettiin tuotantokäyttöön vasta vuonna 2007. Yksityiset palvelujen antajat suorittavat lääninhallituksille lupamaksun sekä vuosimaksun. Lääninhallitukset tulouttavat TEOlle rekisterin ylläpidon ja kehittämisen edellyttämät määrärahat. Yksityisten palvelujen antajien rekisterin ylläpitoon ja kehittämiseen tarkoitetuista määrärahoista siirtyi vuodelle 2009 yhteensä noin 481 000 euroa. Yksityisten palvelun antajien rekisteri on alusta alkaen ollut puutteellinen ja se on tarkoitus rakentaa uudelleen. Uutta rekisteriä koskeva määrittelytyö tehtiin syksyllä 2008, mutta varsinainen rakentaminen alkaa vuoden 2009 puolella ja siirtynyt määräraha on tarkoitus käyttää uuden rekisterin rakentamiseen.

Julkisoikeudellisten kustannusvastaavuuslaskelma 2007–2008 (1 000 euroa)		
	2007	2008
Maksullisen toiminnan tuotot		
- julkisoikeudelliset suoritteet	1117	1484
- muut MPL suoritteet	35	40
Tuotot yhteensä	1152	1524
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset		
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	8	7
- henkilöstökustannukset	467	611
- vuokrat	23	7
- palvelujen ostot	105	205
- muut erilliskustannukset	10	8
Erilliskustannukset yhteensä	613	838
Käyttäjäämä	539	686
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
- tukitoimintojen kustannukset	154	91
- poistot	0	0
- korot	0	0
- muut yhteiskustannukset	160	239
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	314	330
Kokonaiskustannukset yhteensä	927	1168
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	225	356

Liiketaloudellisten kustannusvastaavuuslaskelma 2007 - 2008 (1 000 euroa)		
	2007	2008
Maksullisen toiminnan tuotot		
-liiketaloudelliset suoritteet	29	6
- muut MPL suoritteet	0	0
Tuotot yhteensä	29	6
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset		
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0
- henkilöstökustannukset	14	19
- vuokrat	0	0
- palvelujen ostot	7	6
- muut erilliskustannukset	3	0
Erilliskustannukset yhteensä	24	25
Käyttöjäämä	5	-19
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
- tukitoimintojen kustannukset	0	0
- poistot	0	0
- korot	0	0
- muut yhteiskustannukset	5	8
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5	8
Kokonaiskustannukset yhteensä	29	33
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-27

Taulukko 5. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat v. 2007–2008.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 3.

3.3. Tuloksellisuuden kehittäminen

Tulostavoite 6: Tuloksellisuuden laskentatoimen ja muun seurantajärjestelmän sekä johdon laskentatoimen kehittämistyö käynnistetty. Työ jatkuu vuonna 2009.

Laskentatointa ja seurantajärjestelmiä on kehitetty vuoden 2008 aikana ja lisäksi johdon laskentatoimen kehittämistyö käynnistettiin, mutta yhdistymisprojektista johtuen työ jäi alkuvaiheeseen. Työtä jatketaan uudessa virastossa.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 2.

4. Tuotokset ja laadunhallinta

4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

4.1.1. Oikeusturvan varmistaminen ja saapuvien asioiden määrä

Tulostavoite 7: Lupa- ja valvonta-asioiden sekä oikeuspsykiatristen asioiden määrät ja käsittelyajat

Lupa- ja valvonta-asioiden käsittelyajat on ilmoitettu luvun Toiminnan vaikuttavuus yhteydessä.

4.1.1.1. Laillistukset, nimikesuojaukset ja toimiluvat

Suomessa koulutetut	2006	2007	2008
Hammaslääkärit, peruskoulutuksen jälkeen rajoitettu oikeus	45	67	69
Hammaslääkärit, laillistus käytännön palvelun jälkeen	53	52	71
Erikoishammaslääkärit	28	24	24
Lääkärit, peruskoulutuksen jälkeen rajoitettu oikeus	425	517	524
Lääkärit, PTL-koulutuksen suorittaneet yleislääkärit	395	367	546
Erikoislääkärit	506	333	460
Farmaseutit	400	372	357
Fysioterapeutit	371	403	434
Hammasteknikot	6	15	10
Kätilöt	129	164	144
Laboratoriohoitajat	145	163	157
Optikot	51	73	56
Proviisorit	89	75	104
Psykologit	229	186	253
Puheterapeutit	56	63	61
Ravitsemusterapeutit	17	25	33
Röntgenhoitajat	105	133	115
Sairaanhoitajat	2453	2633	2981
Suuhygienistit	57	88	99
Terveydenhoitajat	681	570	775
Toimintaterapeutit	128	143	127
Yhteensä	6369	6466	7400

* Luku ei sisällä niitä sairaanhoitajia, jotka aiemman kätilö- tai terveydenhoitajakoulutuksen perusteella vuonna 2008 hakivat laillistamispäätöksen sairaanhoitajina. Näitä päätöksiä tehtiin 55 kappaletta.

Ulkomailla koulutetut ¹	2006	2007	2008
Hammaslääkärit, peruskoulutuksen jälkeen rajoitettu oikeus	2	0	0
Hammaslääkärit, laillistus käytännön palvelun jälkeen	38	29	28
Erikoishammaslääkärit	1	0	2
Lääkärit, peruskoulutuksen jälkeen rajoitettu oikeus	118	147	120
Lääkärit, PTL-koulutuksen suorittaneet yleislääkärit*	42	67	10
Erikoislääkärit*	97	157	45
Farmaseutit	1	5	3
Fysioterapeutit	11	9	7
Hammasteknikot	1	1	1
Kätilöt	6	3	2
Laboratoriohoitajat	0	1	5
Proviisorit	5	5	6
Psykologit	13	6	11
Puheterapeutit	0	0	0
Ravitsemusterapeutit	0	0	1
Sairaanhoitajat	71	79	89
Suuhygienistit	1	0	0
Terveydenhoitajat	0	4	1
Toimintaterapeutit	0	1	2
Yhteensä	407	514	333

¹ Sisältää EU/ETA-alueella koulutuksensa saaneet ulkomaalaiset ja suomalaiset.

* Yleis- ja erikoislääkäreiden vuosien 2004–2007 luvut sisältävät kaikki lääkärit, joiden jokin koulutusaste on suoritettu ulkomailla. Vuoden 2008 luvuissa esitetty vain ne, joiden yleis- tai erikoislääkäri koulutus on suoritettu ulkomailla.

Taulukko 6. Suomessa ja ulkomailla koulutetut laillistetut ammattihenkilöt (Laillistettujen ammattihenkilöiden laillistamispäätökset)

Suomessa koulutettujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden laillistumäärät ovat nousseet seuraavissa ammattiryhmissä: perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittaneet lääkärit eli itsenäisesti toimimaan oikeutetut yleislääkärit, erikoislääkärit ja käytännön palvelun suorittaneet hammaslääkärit. Myös sairaanhoitajan laillistuksen saaneiden määrä on kasvanut, samoin terveydenhoitajan. Osalla heistä on kaksoistutkinto (terveydenhoitaja ja sairaanhoitaja). Ammattihenkilöiden laillistusten kokonaismäärä nousi edellisvuodesta lähes tuhannella.

Ulkomailla koulutettujen osalta näennäinen PTL-vaiheen suorittaneiden ja erikoislääkäreiden laillistusten lasku johtuu tarkemmasta analysointimahdollisuudesta vuodesta 2008 lähtien, eikä se siis kerro todellisesta muutoksesta. Nyt luvut kertovat kunkin nimenomaisen koulutuksen suorittamisesta ulkomailla, eivätkä enää perustu peruskoulutuksen suorituspaikkaan. Siten ulkomailla koulutettujen ammattihenkilöiden laillistusten määrä ei ole olennaisesti muuttunut aiemmista vuosista, vaan osa aiemmin tähän ryhmään luetuista näkyvät nyt kotimaassa koulutettujen määrässä.

Suomessa koulutetut	2006	2007	2008
Apuvälineteknikot	8	5	12
Jalkaterapeutit*	46	21	10
Koulutetut hierojat	686	666	576
Naprapaatit	16	0	0
Osteopaatit	23	22	11
Lähihoitajat	6048	6618	6793
Psykoterapeutit	390	340	263
Sairaalfyysikot	7	4	4
Sairaalageneetikot	0	2	0
Sairaalakemistit	2	7	2
Sairaalamikrobiologi	1	2	1
Yhteensä	7227	7687	7672
Ulkomailla koulutetut¹	2006	2007	2008
Hammashoitajat	0	0	3
Jalkojenhoitajat	0	0	1
Kiropraktikot	6	2	5
Naprapaatit	1	0	0
Lähihoitajat	7	8	13
Mielenterveyshoitajat	1	2	1
Perushoitajat	5	8	4
Psykoterapeutit	3	10	7
Yhteensä	23	30	34

¹Sisältää EU/ETA-alueella koulutuksensa saaneet ulkomaalaiset ja suomalaiset.
Lisäksi mukana Suomen kansalaiset, joiden tutkinto suoritettu ETA-alueen ulkopuolella.
* Luku ei sisällä niitä jalkojenhoitajia, jotka aiemman jalkaterapeuttitutkinnon perusteella hakivat jalkaterapeutin nimesuojausta. Näitä päätöksiä tehtiin 5.

Taulukko 7. Suomessa ja ulkomailla koulutetut nimikesuojatut ammattihenkilöt (nimikesuojattujen ammattihenkilöiden rekisteröinnit)

Terveystieteiden ammattihenkilöiden nimikesuojauksen määrät ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Jonkin verran nousua on tapahtunut lähihoitajien ammattiryhmässä ja laskua psykoterapeuttien nimikesuojauksessa. Ulkomailla koulutettujen nimikesuojauksia on edelleen ollut vain vähän.

Koulutusmaa	Lääkärit	Hammaslääkärit	Sairaanhoitajat
Belgia	0	1	0
Bulgaria	3	0	0
Espanja	2	0	3
Iso-Britannia	1	0	2
Italia	2	0	1
Kreikka	2	0	0
Latvia	1	0	0
Liettua	1	0	0
Portugali	1	0	1
Puola	2	0	3
Ranska	0	0	1
Romania	2	0	0
Ruotsi	41	10	13
Saksa	11	2	4
Tanska	0	0	1
Tsekin tasavalta	1	0	0
Unkari	3	1	3
Viro	68	14	54
Yhteensä	141	28	86
Yhteensä 246 ammatinharjoittajaa			

Taulukko 8. EU/ETA-maista vuonna 2008 tulleet ammattihenkilöt.

EU/ETA-maista tulleiden lääkäreiden, hammaslääkäreiden ja sairaanhoitajien määrissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta edellisvuoteen verrattuna. Suurin yksittäinen lähtömaa on edelleen Viro. Lukuihin on laskettu mukaan kaikki eritasoisesti laillistetut lääkärit ja hammaslääkärit. Sairaanhoitajien määrä on edelleen hienoisessa nousussa (vuonna 2007 luku oli 74). Sairaanhoitajien laillistushakemuksia on myös peruttu 29 kappaletta.

Kansalaisuus	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Afganistan	3	3	0
Argentiina	1	0	0
Armenia	1	0	0
Azerbaidzhan	1	1	1
Brasilia	1	2	2
Bulgaria	4	0	0
Egypti	1	1	1
Etiopia	3	2	1
Intia	3	3	2
Irak	2	2	1
Iran	4	4	2
Israel	1	1	1
Kenia	0	0	1
Kiina	0	1	0
Kolumbia	0	0	1
Meksiko	0	0	1
Nepal	0	0	1
Romania	4	1	2
Serbia ja Montenegro	1	0	0
Somalia	1	1	1
Sri Lanka	1	1	1
Suomi *	23	24	37
Syyria	1	2	1
Turkki	0	0	1
Ukraina	3	4	3
Unkari	1	0	1
Valko-Venäjä	0	0	1
Venäjä	71	61	50
Kansalaisuudeton	1	1	1
Yhteensä	132	115	114

* Ulkomaalaistaustaisia nykyisiä Suomen kansalaisia, joilla voimassaoleva ammatinharjoittamislupa.
Vuonna 2008 myönnettiin yhteensä 143 lääkäreiden toimilupaa.

Taulukko 9. Ulkomaalaistaustaisten lääkäreiden voimassaolevat luvat Suomessa 31.12.2006, 31.12.2007 ja 31.12.2008 kansalaisuuden mukaan

Vuoden 2008 alusta TEO on määräaikaisen luvan sijaan laillistanut myös ne terveydenhuollon ammattihenkilöt, jotka ovat suorittaneet koulutuksensa ETAn ulkopuolella – sen jälkeen, kun heidän pätevytensä on kuulusteluihin tai muuten todettu vastaavan suomalaista koulutusta. Siten taulukossa 3 on esitetty aiemmalta ajalta voimassa olevat määräaikaiset luvat ja ne määräaikaiset luvat, joita TEO on myöntänyt lääkäreille kolmivaiheisen kuulustelun osien välillä. Tällainen lupa voidaan myöntää yhteensä kahden vuoden ajaksi ja yleensä korkeintaan puolen vuoden jaksoissa.

Lisäksi prosessissa laadittiin 173 EU-todistusta ja annettiin 1051 rekisteriotetta Terhikki-rekisteristä.

4.1.1.2. Raskauden keskeyttämis- ja steriloisiasiat sekä muut lupa-asiat

	2006	2007	2008
AB Yhteensä käsitellyjä abortti-asioita	889	897	897
AB 1 §:n perusteella hyväksytyt	790	790	790
AB 5a §: perusteella hyväksytyt	87	97	99
AB Hylätyt sikiövaurioperustein	3	3	4
AB Hylätyt muut perusteet	2	3	3
AB Valitusasiana hyväksytyt/käsitellyt	4	4	2
AB Tehdyt välipäätökset	23	13	10
AB Rauenneet, peruutetut	6	12	4
AB Postista palautuneet päätökset	17	21	16
AB Ltk istuntojen määrä/hätäistunnot	111/4	96/6	103/4
AB Myönnetyt luvat lausunnonantoon	47	56	89
AB Myönnetyt luvat toimenpidesairaalaksi	1	1	4
ST Hyväksytyt steriloinnit	13	10	12
ST Rauenneet/palautetut ja hylätyt sterilointihakemukset yhteensä	1	5	2

Taulukko 10. Käsiteltyjen abortti- ja sterilointihakemusten seuranta 2006–2008

Raskaudenkeskeyttämis- ja steriloisiasoiden lautakunta käsiteli 897 raskauden keskeyttämistä koskevaa hakemusta. Hakemusten määrässä ei tapahtunut olennaista muutosta edellisiin vuosiin verrattuna. Lausunnonantajalääkärlupia myönnettiin vuoden 2008 aikana 89 kappaletta, kun aiempina vuosina niitä on myönnetty keskimäärin 53 kappaletta. Myös keskeyttämissairaalalupia myönnetään aiempaa enemmän. Vuonna 2008 myönnettiin 6 lupaa toimia keskeyttämissairaalana, kun aiempina vuosina niitä on myönnetty 1–2 kappaletta. Kahteen viimeksi mainittuun luparyhmään kuuluvien asioiden lukumäärän huomattava kasvu johtuu terveydenhuollon ulkoistamis- ja yksityistämiskehityksestä.

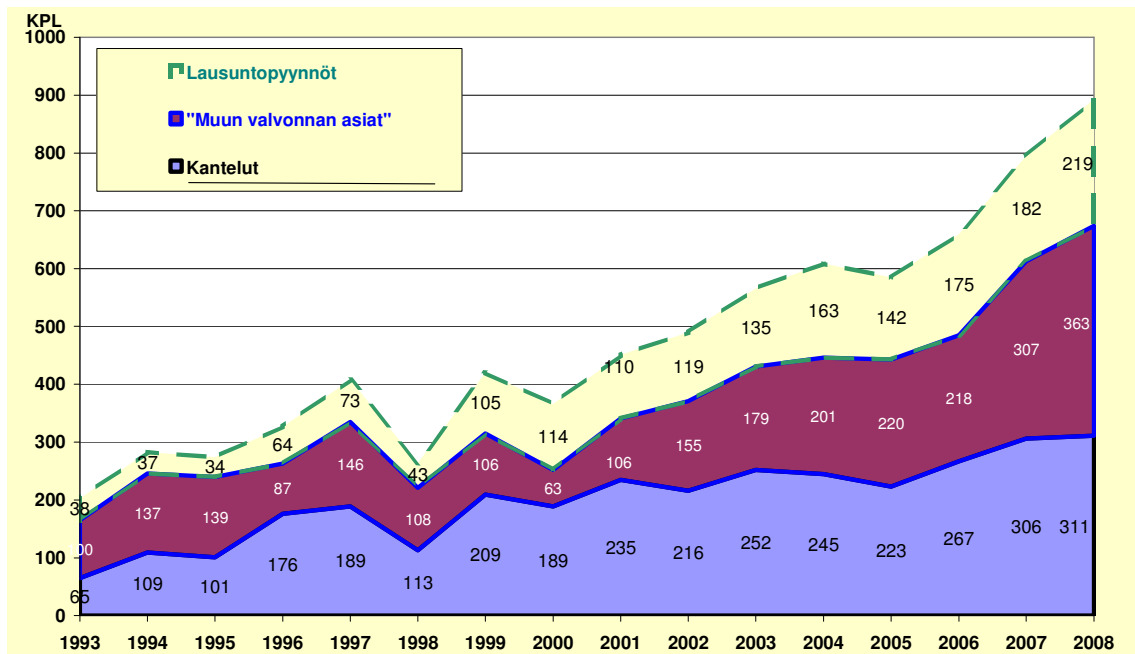
Hedelmöityshoitolaian tultua voimaan 1.9.2007 hedelmöityshoitoa antavien terveydenhuollon toimintayksiköiden oli haettava toimintaansa lupa TEOlta. Lupia myönnettiin 23 kappaletta. Valvira pitää Luoterirekisteriä hedelmöityshoitoa varten tehdyistä sukusolujen ja alkioiden luovutuksista. Luoteriin tuli vuoden 2008 aikana 524 ilmoitusta.

Asiaryhmä	2006	2007	2008
Lupa elin- ja kudossiirtoihin	7	11	19
Lupa tehdä oikeuslääketieteellisiä ruumiinavauksia	0	4	3
Lupa hedelmöityshoidon antamiseen sekä sukusolujen ja alkioiden varastointiin*			23
Lupa elimien, kudosten ja solujen tutkimuskäyttöön	23	38	28
TEOn asiakirja-aineistoon myönnetyt tutkimusluvut	6	10	5

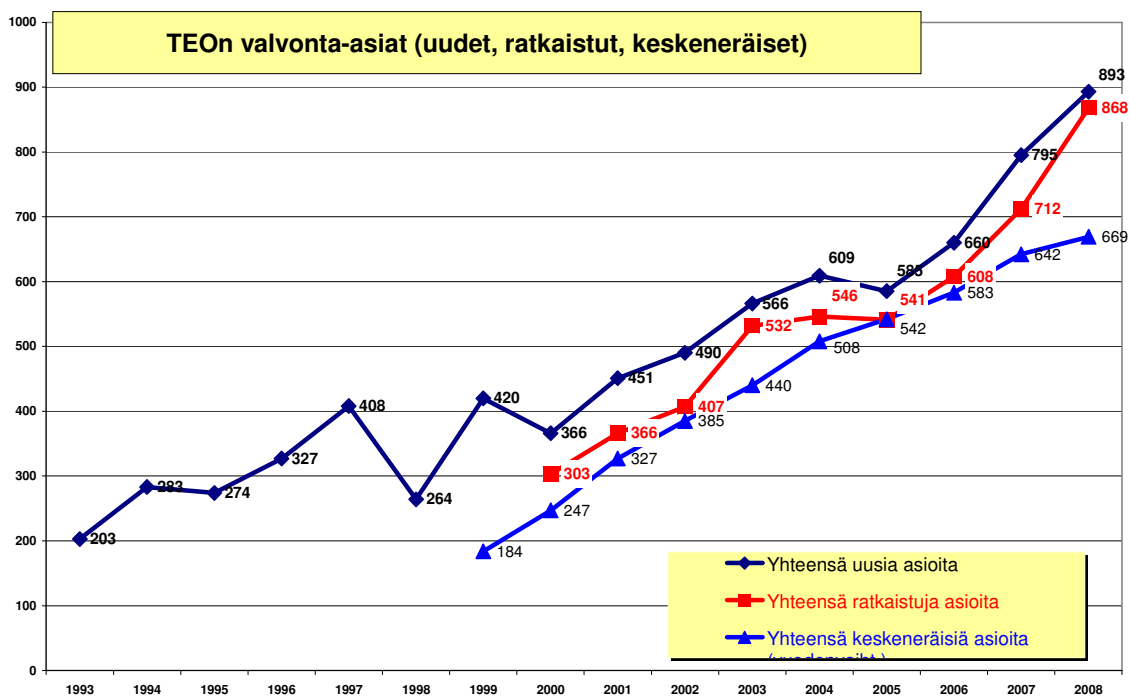
*Lupien hedelmöityshoidon antamiseen sekä sukusolujen ja alkioiden varastointiin lukumäärätiedoista ei ole olemassa vertailutietoja, koska hedelmöityshoitolaiki tuli voimaan 1.9.2007.

Taulukko 11. Muut lupa-asiat

4.1.1.3. Valvonta-asiat

Kuva 2. Uusien, TEOn selvitettyjä jääneiden, terveydenhuollon valvonta-asioiden määrät

Kuva 3. Uudet, ratkaistut ja vuodenvaihteessa keskeneräisinä olleet terveydenhuollon valvonta-asiat TEOSsa

	Uusia asioita 2006	Uusia asioita 2007	Uusia asioita 2008	Ratkaistuja asioita 2006	Ratkaistuja asioita 2007	Ratkaistuja asioita 2008
Kantelut	267	306	311	230	250	340
Ilmoitusten perusteella ym. vireille tulleet	218	307	363	233	288	335
Valvontaan liittyvät lausunnot	175	182	219	145	174	193
Valvonta-asiat yhteensä	660	795	893	608	712	868
Vakuutuslääket. lausunnot	126	97	110	105	117	98
Muut lausuntoasiat	57	37	38	45	35	37
Yhteensä	843	929	1041	758	864	1003

Taulukko 12. Palvelujen asianmukaisuus-prosessin tulneiden ja päätöksellä tai lausunnolla ratkaistujen asioiden määrät

Uusien valvonta-asioiden määrä ylitti 26 prosentilla (188 asialla) tulossopimuksessa ennakoitun 710 asian määrän. Lisäksi lääninhallituksille siirrettiin 249 valvonta-asiaa (2007: 255 asiaa). Asioiden lisääntymiseen vaikutti erityisesti terveydenhuollon toimintayksikköjen toiminnan valvontaan liittyvien valvonta-asioiden lisääntyminen, joista merkittävän osan muodostivat valvontasuunnitelmaan perustuen vireille otetut hoidon saatavuutta koskevat valvonta-asiat (sisältyvät taulukon ”ilmoitusten perusteella ym. tulleet” -asiaryhmään). Apteekkien PKV-lääkkeiden epäasianmukaiseen määräämiseen liittyvät ilmoituksen lisääntyivät edelleen. Vuosien 2007–2008 aikana tuli aiempaa enemmän ilmoituksia terveydenhuollon ammattihenkilöistä, jotka olivat anastaneet työpaikoiltaan PKV-lääkkeitä. Myös hoidon tai toiminnan asianmukaisuuden selvittämistä koskevat lausuntopyynnöt poliisilta ja eduskunnan oikeusasiamieheltä lisääntyivät.

Vakuutuslääketieteellisiä lausuntoasioita tuli vireille 10 kappaletta vähemmän kuin tulossopimuksessa oli ennakoitu.

Ratkaistujen valvonta-asioiden määrä ylitti 150 (22 %) tulossopimuksen 720 ratkaistun asian tavoitteen. Vakuutuslääketieteellisiä asioita ratkaistiin 22 kappaletta tavoiteltua vähemmän.

Palvelujen asianmukaisuus -prosessissa on lisäksi käsitelty runsaasti asioita, joissa on annettu muun muassa konsultaatiovastauksia, ohjausta ja arvioitu pyynnöstä organisaatioiden valmisteilla olevia ohjeita sekä suunnitelmia.

	2006	2007	2008
KANTELUT + MUU VALVONTA YHTEENSÄ	päätöksiä	päätöksiä	päätöksiä
Ratkaistuja asioita	463	538	675
Seuraamukset:			
huomion kiinnittäminen	43	80	55
huomautus	26	42	45
oikeuden rajoitus	14	18	18
oikeuden poistaminen	12	13	49
kirjallinen varoitus	4	12	13
SEURAAMUKSET YHTEENSÄ	99	165	180
Seuraamuksiin johtaneet/ ratkaistut asiat	21,40 %	30,70 %	26,70 %
<i>Oikeuksien palauttaminen osittain tai kokonaan</i>	3	0	4

Taulukko 13. Seuraamukset valvonta-asioissa vuosina 2006–2008

Niistä ammattihenkilöistä, joilta oikeuksia rajoitettiin, oli valtaosa (13) lääkäreitä. Sen sijaan niistä, joilta oikeudet poistettiin, oli lääkäreitä 9, hoitotoimen harjoittajia 35, ja loput muihin ammattiryhmiin kuuluvia. Oikeuden poistaminen perustui 14 tapauksessa henkilön omaan hakemukseen. Aiempina vuosina omia hakemuksia oikeuksien poistamiseksi on tullut harvoin. Asiaan vaikutti toimintavuoden aikana julkisuudessa käyty keskustelu liittyen mahdollisuuteen selvittää kyselyin internetin selaimen kautta ammattihenkilöiden oikeudet (asiaa koskevaan HE:een).

4.1.1.4. Oikeuspsykiatriset asiat

	2006	2007	2008			
Oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa käsitellyt mielentilatutkimuslausunnot yhteensä	134	126	126			
Tutkimuspyynnön lähettäjä						
Käräjäoikeus	123	117	119			
Hovioikeus	11	9	7			
Korkein oikeus	0	0	0			
Tutkittavat						
Mies	117	107	112			
Nainen	17	19	14			
Vangittu	106	97	102			
Ei vangittu	28	29	24			
Tutkituista alle 18-vuotias	1	2	4			
Syyte						
Henkirikos	49	58	52			
Muu väkivaltarikos	65	47	52			
Tuhotyö	9	8	6			
Seksuaalirikos	6	5	12			
Omaisuusrikos	1	2	2			
Muu syyte	4	6	2			
Tutkimuspaikat						
HUS/HYKS Psykiatriakeskus	45	30	33			
Niuvanniemen sairaala	47	45	45			
Vanhan Vaasan sairaala	20	20	19			
OYS/Psykiatrian klinikka	13	14	10			
TAYS/Oikeuspsykiatrian klinikka	6	10	8			
TAYS/EVA-yksikkö	0	1	2			
Psykiatrinen vankisairaala	1	6	7			
Vankimielisairaala	2	0	0			
Kellokosken sairaala	0	0	2			
Syyntakeisuusarviot	Tutkiva lääkäri	Lautakunta				
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Syyntakeinen	84	68	77	85	70	78
Alentuneesti syyntakeinen	20	21	20	19	19	19
Syyntakeeton	28	35	29	28	35	29
Syyntakeinen ja alentuneesti syyntakeinen	1	1	0	1	1	0
Alentuneesti syyntakeinen ja syyntakeeton	0	1	0	0	1	0
Syyntakeinen ja syyntakeeton	1	0	0	1	0	0
Vaarallisuusarviot mielentilatutkimuksen yhteydessä				1	12	9
Helsingin hovioikeuden pyytämät vaarallisuusarviot¹⁾				1	8	2
Asiakirjojen perusteella annetut lausunnot						
Mielentilalausunnot				12	9	6
MTL 21 §:n mukaiset hoidon tarpeen arviot				6	5	4
Hoitoonmääräämispäätös mielentilatutkimuksen jälkeen						
Valtion mielisairaalaan				23	32	23
Kunnalliseen sairaalaan				3	3	7
Kehitysvammaisten erityishuoltoon				3	1	3
Yhteensä	29	36	33			

	2006	2007	2008
Hoitoonmääräämispäätös ilman mielentilatutkimusta (MTL 22 §)			
Valtion mielisairaalaan	0	2	0
Kunnalliseen sairaalaan	2	0	0
Kehitysvammaisten erityishuoltoon	0	0	0
Hoitoonmääräämispäätös myöhemmin			
Psykiatrinen sairaalahoido	0	0	2
Kehitysvammaisten erityishuolto	0	0	1
Hoidontarve päätynyt			
Psykiatrinen sairaalahoido	6	7	4
Kehitysvammaisten erityishuolto	4	0	0
MTL 18 a §:n mukaiset päätökset ²⁾			
Päästetty valvonta-ajalle	35	38	25
Valvonta-aikaa jatkettu	19	17	29
Poistettu sairaalasta lopullisesti	21	22	21
Ei päästetty valvonta-ajalle		0	2
Yhteensä	75	77	77
Oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa käsitellyt asiat yhteensä	238	232	222
Lausunnot hallinto-oikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle valituksista hoitoon määräämisestä		7	8
¹⁾ Rikoslaki 2 C luku 12 §			
²⁾ Sairaalasta poistaminen sairaanhoitopiirin toimintayksikön valvonnassa			

Taulukko 14. Oikeuspsykiatria

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4,5.

4.1.2. Informaatio-ohjauksen tehostaminen

Tulostavoite 8: Kantelupäätösten ja keskeisten kannanottojen julkaiseminen

TEO on julkaissut tavoitteen mukaisesti kantelupäätöksiä ja kannanottoja ohjauksellisessa tarkoituksessa kotisivuillaan, ja asiasisällön perusteella myös valikoiduille kohderyhmille. Joissakin asioissa informaatio-ohjaus on kanavoitu kentälle lääninhallitusten kautta.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

Tulostavoite 9: Yleisten organisaatiolle kohdistettavien ohjeiden määrä (tavoite enintään 10/vuosi)

Kaikille terveydenhuollon toimintayksiköille on toimintavuoden aikana lähetetty kirjallisesti ohjeet potilasasiakirjojen laatimiseen ja muistutusten käsittelyyn liittyvissä asioissa.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

Tulostavoite 10: Valittujen toiminnan painoalueiden mukaisten luentojen määrä (tavoite 75 kpl)

TEOn virkamiehet pitivät yhteensä yli 100 luentoa vuoden 2008 aikana. Ammattioikeuksien virkamiehet pitivät yhteensä yli 30 luentoa ja valvonnan virkamiehet yli 50 luentoa. Terveystieteiden varmenne- palveluihin liittyen pidettiin 18 luentoa ja 2 muuta koulutustilaisuutta. Lisäksi oikeuspsykiatrian osalta pidettiin yksi luento.

TEOn ja mielentilatutkimusyksiköiden edustajien yhteisneuvottelupäivä pidettiin TEOssa 17.11.2008.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4,5.

Tulostavoite 11: Vaikuttavuuden arviointi sidosryhmäkyselyinä

Tulostavoitteiden mukaista sidosryhmäkyselyä ei toteutettu vuonna 2008, koska asiaa ei uuden lupa- ja valvontaviraston yhdistymisprosessin käynnistyessä pidetty enää tarkoituksenmukaisena. Asiasta keskusteltiin myös sosiaali- ja terveysministeriön kanssa käydyissä tulosneuvotteluissa syksyllä 2008.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 0.

4.1.3. Lääninhallitusten ohjaaminen**Tulostavoite 12:** Säännölliset tapaamiset

TEO ja lääninhallitukset tapasivat säännöllisesti tulostavoitteiden mukaisesti toimintavuonna 2008.

	2007	2008
Koordinaatioryhmä (tavoite 4–5/vuosi)	5 kokousta	8 kokousta
MITEVA (tavoite 4/vuosi)	4 kokousta	6 kokousta
JUTEVA (tavoite 4-5/vuosi)	4 kokousta	4 kokousta
YTEVa (tavoite 4 -5/vuosi)	6 kokousta	5 kokousta

Taulukko 15. TEO:n ja lääninhallitusten yhteistyöryhmien kokoukset

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

Tulostavoite 13: Koulutustilaisuudet tavoite 2–4 kertaa/vuosi

TEO järjesti lääninhallituksille tulostavoitteet ylittäen (tavoite 2–4 kertaa/vuosi) 10 koulutus- tai muuta tilaisuutta vuonna 2008. TEO:n ja lääninhallitusten yhteiset työseminaarit järjestettiin 13.2.2008 ja 27.–28.11. ja yksityisen terveydenhuollon lupahallinnon koulutuspäivä 18.11. Lisäksi lääninhallituksille järjestettiin yksi Ysteri-rekisteriä käsitellyt luento ja 6 Ysteri-rekisteriin liittyvää keskustelutilaisuutta eri lääninhallituksissa.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4,5.

Tulostavoite 14: Kysely vaikuttavuudesta lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilöstölle

Tulostavoitteiden mukaista kyselyä vaikuttavuudesta lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilöstölle ei toteutettu vuonna 2008.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 0.

4.1.4. Hoitotakuun toteutuminen

Tulostavoite 15: Jonojen seurantajärjestelmän pohjalta terveydenhuollon jonot on otettu valvonnan kohteiksi.

TEO on laatinut perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn valvontasuunnitelman yhdessä lääninhallitusten kanssa ensimmäisen kerran syksyllä 2007 ja uuden suunnitelman elokuussa 2008 pohjautuen tuoreimpiin Stakesilta saatuihin hoidon saatavuuden toteutumatietoihin. 2008 laaditussa suunnitelmassa hoitotakuun valvontatoimenpiteitä suunnattiin aiempaa laajemmin perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidossa myös erikoisalakohtaisiin hoidon saatavuuden ongelmiin. TEO ja lääninhallitukset ovat toteuttaneet suunnitelman mukaiset valvontatoimet. Muun valvonnan ohella TEO on antanut uhkasakolla tehostetun määräyksen viidelle sairaanhoitopiirille odotusaikojen saattamiseksi säädösten edellyttämälle tasolle. Kaikki em. sairaanhoitopiirit ovat määräyksen jälkeen ripeästi saavuttaneet tilanteen, jossa yli 6 kuukautta jonottaneet on käytännössä hoidettu. Vuoden 2008 alussa (tilanne 31.12.2007) Stakesin raportin mukaan sairaanhoitopiireissä oli yhteensä noin 9700 yli 6 kuukautta hoitoa odottanutta potilasta (lähtötaso). Vastaavan 31.12.2008 tilannetta koskevan raportin mukaan yli 6 kuukautta odottaneita oli noin 1700.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

Tulostavoite 16: Odotusaikojen informoiminen väestölle on asianmukaista

Hoidon saatavuuden valvontasuunnitelman mukaisesti lääninhallitukset ovat valvoneet terveyskeskusten osalta ja TEO sairaanhoitopiirien osalta hoidon saatavuuden odotusaikojen informointia. TEO otti valvonnan kohteeksi vuonna 2008 viisi sairaanhoitopiiriä, joiden odotusajoista ilmoittamisessa oli niiden kotisivuilta saadun tiedon perusteella oleellisia puutteita. Sairanhoitopiirit korjasivat valvonnan seurauksena puutteet. Sairanhoitopiirien kotisivujen odotusaikoja koskevan informaation sisältö kuitenkin muuttuu jatkuvasti, ja esim. piirien välinen odotusaikojen vertailu on siitä syystä hyvin vaikeaa. Terveyskeskusten ilmoittelussa on sitäkin enemmän kirjavuutta ja puutteita. Ilmoittelun saaminen asianmukaiseksi edellyttää yhdenmukaisen mallin laatimista sen pohjaksi. (Koska asia ei ole muiden viranomaisten toimesta edennyt, Valvira on sittemmin helmikuussa 2009 tehnyt THL:lle kirjallisen ehdotuksen työryhmän perustamiseksi tarkoituksena laatia odotusaikojen ilmoittelumalli.)

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

Tulostavoite 17: Hoitotakuun toteutumisen lisäksi TEO kiinnittää vuonna 2008 erityistä huomiota turvalliseen lääkehoitoon.

TEO ja lääninhallitukset ovat tehneet yhdessä vuonna 2008 kaikkiin julkisen terveydenhuollon toimintayksiköihin lähetettyyn kyselyyn perustuvan selvityksen STM:n turvallinen lääkehoito -oppaan tarkoitettaman lääkehoidon suunnitelman laatimisen tilanteesta ja siihen liittyvistä muista toimenpiteistä (perhdytys ja koulutus, suunnitelman päivitys, suunnitelman vaatiminen ostopalveluja hankittaessa jne). Tulosten perusteella sovittiin jatkotoimenpiteistä lääninhallitusten kanssa.

Lisäksi TEO:n ja lääninhallituksen yhteistyöryhmissä on sovittu lääkehoidon suunnitelman pyytämisestä nähtäväksi aina yksityisen terveydenhuollon lupa-asioiden käsittelyn yhteydessä sekä tehtäessä ohjauskäyntejä ja tarkastuksia terveydenhuollon toimintayksiköihin.

Kanteluiden ja muiden vireille tulleiden valvonta-asioiden yhteydessä on tehostettu lääkehoidon asianmukaisuuden selvittämistä.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

4.1.5. Potilasturvallisuuden edistäminen

Tulostavoite 18: TEO:n edustaja osallistuu EU NetPas -työhön noin 40 päivää ja muuhun potilasturvallisuusverkoston työhön osallistutaan tarpeen mukaan

TEO:n edustaja on osallistunut EUNetPaS-hankkeen työhön vuoden 2008 aikana yhteensä 40 päivää ja kaksi edustajaa on osallistunut STM:n potilasturvallisuustyöhön (ohjausryhmä, potilasturvallisuusverkosto ja -työkalut)

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

Tulostavoite 19: Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tarjoavilla organisaatioilla on lääkehoitosuunnitelma käytössä.

Tulostavoitteen 19 osalta viitataan tulostavoitteen 17 selvitykseen.

4.1.6. Toimialan laajennus sosiaalihuoltoon

Tulostavoite 20: TEO varautuu toiminnan laajentamiseen sosiaalihuollon laitosten valvontaan

STTV: ja TEO:n yhdistymisprojektin yhtenä osana oli valmistella uuden lupa- ja valvontaviraston toimialueen laajentamista osittain myös sosiaalihuollon valvontaan 1.1.2010 alkaen. TEO kutsui erityisasiantuntijaksi Itä-Suomen läänin sosiaali- ja terveysneuvos, YTT, dosentti Elli Aaltosen, jonka tehtävänä oli valmistella viraston tehtävien laajentamista tältä osin.

Elli Aaltonen määrittäi uuden viraston sosiaalihuollon valvontatoiminnan rajausta ja valvontaan liittyvää sosiaalihuollon terminologiaa. Hän teki esityksen uuden viraston sosiaalihuollon valtakunnallista ohjausta ja valvontaa koskeviksi toimintaprosesseiksi osana koko uuden lupa- ja valvontaviraston prosessiorganisaatiota. Elli Aaltonen teki esityksen myös tarvittavista virkasiirroista lääninhallituksista sosiaalihuollon osaamisen vahvistamiseksi. Lisäksi hän esityksen uudelle lupa- ja valvontavirastolle siitä, miten TEO:n nykyisiä yhteistyömuotoja laajennetaan sosiaalihuoltoa kattaviksi ja mitä lainsäädännöllistä muutostyötä sosiaalihuollon osalta jatkossa tarvitaan sekä esityksen sosiaalialan eri osaamisaloja edustavien asiantuntijoiden kutsumiseksi valvontaviraston asiantuntijoiksi terveydenhuollon asiantuntijajärjestelmän tapaan.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4,5.

4.1.7. IMI-yhteistyö (Internal Market Information System = EU-maiden sähköinen tiedonvaihtojärjestelmä koskien eräitä ammattiryhmiä)

Tulostavoite 21: TEO:n edustaja on osallistunut IMI-kokouksiin ja kouluttamiseen

IMI-järjestelmä on päivittäisessä käytössä ja prosessin edustajat ovat osallistuneet EU-kokouksiin ja järjestelmän implementointiin ja kehittämiseen.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

4.1.8. EU-direktiivien valmistelu ja implementointi, tulkinta sekä päivitys

Tulostavoite 22: TEO:n edustaja on osallistunut EU-direktiivien valmisteluun tarpeen mukaan

Luvat ja toimintaoikeudet prosessin virkamiehet ovat osallistuneet EU:n ammattipätevyysdirektiivin implementointiin, tulkintaan ja päivitykseen.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

4.2.1. Mediakuva ja sidosryhmät

Mediakuvaindeksi

Tavoite nousee 2007 tasosta

Mediakuvaa ei selvitetty sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla vuonna 2008.

Sidosryhmäkysely

Tavoite nousee vuoden 2005 mainemittauksen tasosta

STM:n hallinnonalalla ei vuonna 2008 toteutettu mainemittausta, johon sidosryhmäkysely olisi sisällynyt.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta: arviointia on mahdoton tehdä, koska toteutus riippui hallinnonalan yhteisistä ratkaisuista.

4.2.2. Informaatioteknologian hyödyntämien

Hankkeet ja toimenpiteet käynnistettiin ja toteutettiin strategian mukaisesti. Vuonna 2008 toteutettiin sekä TEO:n että Valviran uudet verkkosivut.

Varmennepalveluiden kehittäminen

Pystytään tuottamaan varmennepalvelut Kansallisen hankkeen pilotoinnin aikataulussa

Varmennepalveluiden palvelut tuotettiin terveydenhuollon tietojärjestelmäpalveluiden (eResepti ja eArkisto) rakentamisen ja pilotoinnin edellyttämässä aikataulussa. Lisäksi tuotettiin henkilö-varmenteiden hakemista helpottava internet-pohjainen ajanvarauspalvelu. Varmennepalvelut tuotti vuoden aikana useita satoja KANTA-tietojärjestelmäpalveluiden rakentajaosapuolten tarvitsemia testi-varmenteita. Rekisteröintipisteet valmistuivat Turkuun ja Kotkaan. Tuotantovarmenteiden tekeminen aloitettiin eReseptin pilotointia varten joulukuussa 2008. Ammattioikeustietoja ja niiden rajoituksia potilastietojärjestelmille välittävän attribuuttitietopalvelun rakentaminen eteni aikataulun mukaisesti siten, että tavoitteena oleva testauksen aloitus maaliskuussa 2009 voi toteutua. Varmennepalvelut osallistui edelleen KANTA-palveluiden osapuolten yhteiseen rakentamis- ja määrittelytyöhön sekä terveydenhuollon toimijoiden informaatio-ohjaukseen.

Tietovarastojen määrittely ja uudistaminen

Yksityisen rekisterin uudistushanke aloitettiin ja määriteltiin Terhikki-rekisterin uudistamistarve. Lisäksi Terhikki.-rekisteriä kehitettiin vuoden 2008 aikana 1.3.2009 voimaan tulleiden lakimuutosten edellyttämällä tavalla (opiskelijoiden merkintä, yksilöintitunnus ja rekisteröintinumero, merimieslääkärit).

Yksityisen rekisterin uudistushankkeen määrittely tehtiin lähes valmiiksi vuonna 2008. Lisäksi toteutettiin reseptikyselyuudistuksen 1. vaihe ja hedelmöityshoitorekisterin määrittelytyö.

Sähköisten asiointipalveluiden kehittäminen lupa-asioihin

Sähköisen asiointipalvelun perusmäärittelytyö siirtyi fuusion vuoksi vuodelle 2009.

Extranet-palvelujen kehittäminen

Yhdessä lääninhallitusten ja valtion mielisairaaloiden kanssa määritelty toiminnan kannalta olennaiset extranet-palvelukokonaisuudet

Extranet-palvelut otettiin käyttöön sekä TEOn ja lääninhallitusten välillä että STTV ja TEOn välillä.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 4.

4.2.3. Sisäinen valvonta

Sisäisestä valvonnasta ja siihen liittyvästä riskienhallinnasta on laadittu menetelmäkuvaus 31.3.2008 mennessä ja toimintakertomukseen sisällytettävä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma sisältää oikeat ja riittävät tiedot.

4.2.4. Sukupuolten välinen tasa-arvo

Valtavirtaistamissuunnitelmaa koskien järjestettiin yksi koulutuksellinen luento alkuvuodesta 2008, mutta valtavirtaistamissuunnitelmaa ei toteutettu, koska yhdistymisprojekti vei suuren osan samoista voimavaroista, joita olisi tarvittu valtavirtaistamisen läpivientiin. Suunnitelman laadinta päätettiin siirtää uuden viraston tehtäväksi.

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 2.

5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tulosopimuksessa on sovittu, että TEO arvioi valtionhallinnon 15-kohtaisen tarkistuslistan avulla, miten viraston toimintatavat henkilöstön hankinnassa ja kohdentamisessa, osaamisen kehittämisessä ja johtamisessa sekä esimiestyössä vastaavat määriteltyä perustasoa. TEO toimitti oman vastauksensa 30.4.2008 mennessä sosiaali- ja terveysministeriöön.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen henkilöstömäärä kasvoi edelleen kertomusvuonna. TEOn toimiala laajeni terveydenhuollon organisaatiovalvontaan sekä lääninhallituksen ohjaukseen syyskuussa 2006. Tämän tehtävän hoitamiseen tarvittava lisähenkilöstö on palkattu vaiheittain vuosina 2006–2008 siitä syystä, että määrärahat virkojen perustamiseen saatiin vaiheittain. Tästä johtuvia virkoja perustettiin 8 vuonna 2008. TEOn tehtäväksi on heinäkuussa 2007 voimaan tulleen lain myötä tullut myös terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja organisaatioiden varmennepalvelu. Tehtävää varten perustettiin 4 virkaa vuonna 2008. Vuoden 2008 lopussa TEossa työskenteli 81 henkilöä. Määräaikaisessa virkasuhteessa oli 15 prosenttia henkilöstöstä, eli 12 henkilöä.

TEOssa aloitti 19 uutta työntekijää vuonna 2008. Heistä 9 on aloittanut vakinaisessa virassa. Kertomusvuoden aikana yksi henkilö jäi eläkkeelle. TEOsta irtisanoutui toimintavuoden aikana 3 henkilöä vakinaisesta virasta.

TEOn henkilöstöön vaikutti merkittävästi Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja TEOn yhdistämisprojekti. Se vei runsaasti viraston johdon lisäksi myös muun henkilöstön aikaa varsinaisina valmistelutöinä ja projektissa mukana olleiden henkilöiden töiden jakautuessa muulle henkilöstölle. Organisaatiomuutoksesta johtuen virastossa ei toteutettu osaamiskartoitusta eikä työhyvinvointikyselyjä vuoden 2008 aikana.

	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 toteuma
Henkilöstömäärät ja henkilöstörakenne			
- henkilöstön määrä vuoden lopussa, lkm ja muutos %	62	71	81
- henkilötyövuodet, htv:t (ei sukupuolierittelyä)	54,7	64,3	74,2
- henkilöstön keski-ikä	48,7	47,7	47,9
- henkilöstön ikä, jako alle / yli 45-vuotiaat	15/47	20/51	26/55
- vakinaiset, lukumäärä ja %-osuus	50/81 %	60/85 %	69/85 %
- määräaikaiset, lukumäärä ja %-osuus	12/19 %	11/15 %	12/15 %
- kokoaikaiset, lukumäärä ja %-osuus	57/92 %	68/96 %	79/98 %
- osa-aikaiset, lukumäärä ja %-osuus	5/8 %	3/ 4 %	2/2 %
Osaamisen varmentaminen			
- koulutuspäivät/htv	4,9 pv/htv	6,6 pv/htv	7,0 pv/htv
Työhyvinvointi ja vaihtuvuus			
- tulovaihtuvuus	21	26	27
- lähtövaihtuvuus	9,7	5	4
- työtyytyväisyysindeksi tai muu seurantatieto viraston/laitoksen oman tähänastisen käytännön mukaisesti	-	-	Ei tehty
- työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	1,6 %	0 %	0 %
- sairauspoissaolot, pv / htv	10,7pv/htv	5,2 pv/htv	7,2 pv/htv
- eläkkeellesiirtymisen keski-ikä	61 v.	63,5 v.	64,2 v.
Johtamiseen liittyvät keskeiset tunnusluvut			
- naisten osuus laitoksen johtotehtävissä (ylin johto ja ns. keskijohto), %	80 %	62,5 %	57,1 %
- esimiesarviointien tulokset (erilliset arvioinnit ja työtyytyväisyysbarometrin ao. tulos)			Ei tehty

Taulukko 16. Tietoja TEOn henkilöstöstä

Arvio tulostavoitteen toteutumisesta 3.

6. Tilinpäätösanalyysi

Terveystalouden oikeusturvakeskuksen rahoitus koostui valtion budjettirahoituksesta sekä maksullisen toiminnan tuotoista. Aiempina vuosina verrattuna rahoitusrakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

TEOn talousarvio oli bruttobudjetoidun toiminnan osalta 6 115 000 euroa vuodelle 2008. Siirtomääräraha vuodelta 2007 oli yhteensä 408 112 euroa. Yhteensä käytettävissä oli 6 523 112 euroa. TEOn bruttobudjetoidun toiminnan menot olivat 5 903 767 euroa. Vuodelle 2009 siirtyi 619 344 euroa bruttobudjetoiduista määrärahoista.

Uudelle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle siirtyvän Terveystalouden ammattihenkilöiden keskusrekisterin Terhikin kehittäminen edellyttää merkittävää sekä taloudellista että henkilöstön panosta vuonna 2009. Siirtyvää määrärahaa on tarkoitus käyttää erityisesti tämän hankkeen sekä osataan siihen liittyvän lupa-asioiden sähköisen asiointipalveluiden kehittämisen toteuttamiseen.

Talousarviotili	Määräraha / tulosarvio 2008	Edelliseltä vuodelta siirtynyt	Käytettävissä	Käytetty	Siirretty vuodelle 2009
33.02.11 Toimintameno- not (siirtomääräraha 2 v.)	6 115 000	408 112	6 523 112	5 903 767	619 344
Maksullisen toiminnan tulot					
<i>Julkisoikeudellisista</i>			928 685	1 053 927	- 125 242
<i>Liiketaloudellisista</i>			6 131	33 479	- 27 348
Yksityisten palvelure- kisteri			595 313	114 598	480 715
Vuodelle 2009 siirtyi					947 469

Taulukko 17. Talousarvion toteutuminen

7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen osalta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on 13. päivänä helmikuuta 2009 toimittanut sosiaali- ja terveysministeriöön ylläjohtajan vahvistaman sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman. Lausunnossa on todettu, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on kehittämistarpeita, joiden vuoksi on ryhdytty toimenpiteisiin. Vuoden 2008 aikana on pyritty edelleen korjaamaan aiemmin havaittuja puutteita, mutta lupa- ja valvontaviraston perustamisesta johtuen kehittämistä ei ole enää toteutettu Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen kehittämistarpeista lähtien vaan uuden lupa- ja valvontaviraston tarpeet huomioiden.